

Vladimir Svet
Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee
Suur-Ameerika 1
15006, Tallinn, Harju maakond

Meie 06.11.2024 nr 13.11-3/24/19135-1

Mehitamata lennunduse arengusuunad ja riigipoolne panus

Austatud hr minister

Mehitamata lennundus leiab üha enam rakendust lisaks hobidele ja harrastusele ka uute teenuste arendamisel, kus ettevõtted rakendavad oma põhitegevuste efektiivsemaks läbiviimiseks mehitamata õhusõidukeid (MÕS). Laiatarbe MÕSe on Eestis võimalik soetada jaekaubandusest, ning tellida veebipoest. Mitteametlikel andmetel on Eestis MÕS lendude arv aastas üle 70 000 ning MÕSde arv küündib kümnetesse tuhandetesse.

Transpordiamet on pädev asutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1139 (alusmäärus) mõistes ning see kohustab meid tagama mehitamata lennunduse toimimise vastavalt siseriiklikule ja EL õigusaktides toodud nõuetele. Riiklik lennuohutusprogramm toob välja: „Mehitamata lennundus on ohutult integreeritud Eesti lennundussüsteemi. Mehitamata lennuettevõtjad teavad oma tegevusega seotud riske ja jälgivad nõudeid ning vastutavad oma tegevuse ohutuse eest.“.

MÕSide kasutuse laienemisega on paraku suurenenud selliste lennutajate hulk, kes ei järgi kehtivaid reegleid ning selle tõttu tekitavad tõsist ohtu mehitatud õhusõidukitele, kuid ka asulates elavatele inimestele ja varale. Transpordiametil paraku puuduvad vahendid, millega oleks võimalik saada informatsiooni selle kohta, kui palju rikutakse näiteks lubatud kõrguspiiri ületamist, kui suurel hulgal lennutajatest ei oma kaugpiloodi pädevust ning kui paljud ei ole ennast registreerinud käitajaks. Transpordiameti lennuohutuse järelevalve infosüsteemis (LOIS) on praeguse seisuga (oktoober 2024) 3524 käitajaks registreerinut ning 5794 kaugpilooti. Ilmselgelt ei peegelda antud andmed tegelikku olukorda.

Eestis on eraettevõtted võtnud initsiatiivi arendada MÕSseire süsteeme ning jagavad sellekohast informatsiooni Transpordiametile, kui palju, kus ja millise iseloomuga rikkumisi lennutajate poolt tehakse. Kahjuks peame välja tooma, et väga palju tehakse MÕS lende just sellel trajektoiril, kus lendavad ka reisijatega reisilennukid.

Tulenevalt kiirest mehitamata lennunduse arengust ja levikust esitame Transpordiameti poolt tegevusetepanekud, mida võiks järgnevate aastate arengukavade koostamisel ja eelarve planeerimisel arvesse võtta.

1. MÕStuvastus sensorvõrgustiku loomise vajadus.

- MÕSide tuvastamiseks sensorvõrgustiku loomise esimene etapp Tallinna lennujaama lähenemise ja väljumise sektorisse. Selle eesmärk on luua MÕSide tuvastamiseks „silmad“ sellesse piirkonda, kus stardivad ja maanduvad reisilennukid, et tagada nende ohutu lend. Antud etapp hõlmab lisaks MÕSidega kõrguspiiri rikkujatele reageerimiskoostöö loomist Transpordiameti ning Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) vahel, kuid ka lennujuhtimise teenuseosutajaga info liikumiseks süsteemide arendusi.
- Teise etapina tuleks katta kogu Tallinna lähiümbrus MÕS tuvastussüsteemiga ning põimida see PPA seirevõrgustikuga. See annab võimaluse arendada ja kasutusele võtta mehitamata lennuliikluse korraldamise süsteemi, mis omakorda loob võimaluse uute MÕS teenuste tekkeks linna keskkonnas.
- Kolmanda etapina tuleks MÕS tuvastusvõrgustik luua regionaallennujaamade ümbrusesse sellise raadiusega, mis tagaks ohutu mehitatud õhusõidukite tegevuse.

2. Teise olulise punktina toome välja vajaduse muuta kehtivat seadusandlust selliselt, et võimaldada esimeses punktis toodud tegevuste legaalsus asutuste või ka sertifitseeritud ettevõtete poolt, U-space teenuseid reguleerivate EL määruste rakendamist, ajutiste geograafiliste alade kehtestamise mehhanismi loomist, riigiasutuste poolt käitatavate MÕS tegevuste reguleerimist ning sertifitseeritud kategooria MÕSide kasutusele võttu ja selleks siseriikliku õigusloome täiendamist. Õigusloome protsessi eestvedamiseks ootame Kliimaministeeriumi initsiatiivi, mis hõlmab ilmselt ka teiste ministeeriumite vastutusala seaduste täiendamist.

3. Testalade loomine Eesti õhuruumis. Testalade loomisega anname võimaluse uute tehnoloogiate arendusteks ja lõpuks ka kasutusele võtuks. Selle tegevuspunkti juures on vaja arvesse võtta erinevate huvigruppide (tsiviil ja kaitsetööstuse tellimused) soovid ja Eesti õhuruumi võimekuse ning testalade loomiseks on vajadus ministeeriumite ülest koostööd ja kokkulepet.

4. U-space teenusekeskkonna loomine Eesti õhuruumis. Euroopa Lennundusohutusamet koos liikmesriikidega on välja töötanud MÕSide jaoks U-space teenusekeskkonna regulatiivse raamistiku, mille abil on võimalik luua U-space õhuruum. Selleks, et Transpordiamet saaks U-space teenusekeskkonna loomiseks Eestis panustada on vaja ministeeriumi tuge Lennundusseaduse täiendamisel, et oleks võimalik rakendada U-space määruseid.

Ülal toodud punktide osas on kirjale lisatud mehitamata lennuliikluse korraldamise arengukava detailsem kirjeldus, mis sisaldab Transpordiameti poolset nägemust, kuidas riik saaks liikuda kaasa tehnoloogia arengutele ning tagades samas ka ohutu lennunduse toimimise.

Seega soovime Transpordiameti poolt esitatud tegevused arvesse võtta arengukava koostamisel, kuna nende tegevuste ellu viimiseks on vaja kindlasti ministeeriumi poolset tuge. Oleme eelnevalt arutanud neid punkte ka Kliimaministeeriumi lennundusosakonna kolleegidega ning vajadusel ka edaspidi selgitama.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
 Üllar Salumäe
 direktor
 lennundusteenistus

Lisa: Mehitamata lennuliikluse korraldamise tegevuskava Eestis-TRAM v 0.4.

Priit Rifk
5549467, Priit.Rifk@transpordiamet.ee